

«КАНСТЫТУЦЫЯ, ЗАКОНЫ, СПАСАБ ЖЫЦЦЯ, ВОПЫТ МНОГІХ ПАКАЛЕННЯЎ ФАРМІРУЮЦЬ МЕНТАЛІТЭТ, ХАРАКТАР НАРОДА»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

«Пра неабходнасць такой сустрэчы мы з вамі дамаўляліся ў рамках Канстытуцыйнай камісіі ў канцы мінулага года. Нагадаю, што ў краіне ўжо месяц, больш за тры тыдні, ідзе ўсенароднае абмеркаванне змяненняў у дзеючую Канстытуцыю. Мною было прынята рашэнне пра шырокае асветленне прапанаваных навацкіў, каб атрымаць зваротную сувязь, ацэнку гэтага праекта ад спецыялістаў, кіраўнікоў прадпрыемстваў, простых людзей, у тым ліку дзяржслужачых, працоўных калектываў і арганізацый», — расказаў кіраўнік краіны пра падыход да падрыхтоўкі рэфэрэндуму.

Прэзідэнт адзначыў, што ўнясенне правак, сам працэс змяненняў, рэфэрэндум выклікалі жывы інтарэс у насельніцтва: у дыялогу ўдзельнічаюць усе групы і слаі насельніцтва, вядзецца шырокая інфармацыйна-тлумачальная работа дзяржаўнымі органамі.

«Выкаюць» і нашы апаненты. У мяне аналіз іх заяў. Я там не бачу нічога, яны плятуцца ў хвасце, падхопліваюць любы тэзіс, любую коску і пачынаюць яе крытыкаваць, абвяргаць. А тое, што ў іх там творыцца, не паддаецца крытыцы. Зараз яны ўжо адышлі ад свайго галоўнага лозунга «Перамены, перамены». А мы пачалі працаваць у гэтым кірунку, гэта натуральны працэс. Але пачынаць неабходна як цывілізавана, пісьменна людзі, і аснова гэтых перамен павінна быць Канстытуцыя. Усё павінна быць па законце», — заўважыў Аляксандр Лукашэнка.

Па словах Прэзідэнта, задача апанентаў улады была крытыкаваць усе прапановы і дзеянні кіраўніцтва краіны. У гэтым кантэксте ён пракаментыраваў і рэакцыю на адпраўку міратворцаў у Казахстан.

«Вы ж ведаеце, якая галоўная мара ў іх была ў сувязі з нашым міратворчым кантынгентам — каб адтуль прывезлі хоць адзін труп. Хоць адну труну цынкавую... Ці ж гэта апазіцыя?! Гэта ворагі, хоць бы хавалі нека свая мэта», — абурывіўся Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнт падзякаваў прысутным, прадстаўнікам органаў улады за правядзенне дыялогавага пляцовака, сустрэчы з працоўнымі калектывамі, тлумачэнне працэсу канстытуцыйных змен.

«**Натуральна, і сам праект змяненняў Канстытуцыі з'яўляецца вынікам шматлікіх дыскусій, сустрэч, абмеркаванняў на тых жа дыялогавых пляцоўках. Прынамсі, мяне нішто не можа папракнуць, што ў нас тут была абсалютная дыктатура, і мы не давалі магчымасці людзям выказацца. Выказаліся ўсе, хто хацеў гэта зрабіць»**, — заўважыў Прэзідэнт.

Але ён падкрэсліў, што ў многіх краінах свету Канстытуцыі ўвогуле не прымаюцца на рэфэрэндуме. Па іх праводзяцца дэбаты ў парламентах, дзе сканцэнтраваны спецыялісты законатворчай дзейнасці.

«Магу шчыра сказаць, што мая канцэпцыя заключалася ў тым, каб у цэнтры дзеянняў па змяненні Канстытуцыі быў Канстытуцыйны суд. Таму што больш моцных спецыялістаў, чым у Канстытуцыйным судзе (судзі і спецыялісты, што вакол іх працуюць), у краіне больш няма», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Ён нагадаў, што да канстытуцыйнага рэфармавання падключыліся парламентарыі, работнікі выканаўчых органаў улады, Адміністрацыі Прэзідэнта, спецыяльная рабочая група, куды ўключылі вопытных спецыялістаў, і разнапланавая Канстытуцыйная камісія са складам ад моладзі да прафесараў.

«Потым мы пайшлі на суд народа, каб гэта было абсалютна дэмакратычна, як прынята ва ўсім свеце заяўляць і казаць. Мы прапанавалі народу зрабіць свае высновы, пакрытыкаваць, выказацца. Атрымалі амаль 7 тысяч прапаноў і заўваг ад абсалютна смешных да сур'ёзных. І вось гэта кухня спецыялістаў усё гэта пераварыла, і нам прыйшлося ўнесці дапаўненні ў той праект, што мы прапаноўвалі», — заўважыў Аляксандр Лукашэнка і дадаў, што гэта яшчэ не ўсё, канчатковы праект будзе ўнесены ім на рэфэрэндум.

Паводле Прэзідэнта, ні ў адной краіне свету не было такога маштабнага працэсу ў рабоце над Асноўным Законом, нават у Расіі. І, сцвярджае ён, улічваючы вопыт усходняй суседкі, у нас зрабілі працу над Канстытуцыяй больш шырокай і ўсенароднай.

«**Далей два варыянты. Або народ прымае змены да гэтай Канстытуцыі, і ў нас з'яўляецца абноўленая Канстытуцыя. Або ён адмаўляе гэтыя прапановы, і ў нас застаецца старая Канстытуцыя. У гэтым увесь адказ на пытанне: каму гэта выгадна і трэба.** Бо ўсё ж сышлося на тым, што гэта патрэбна толькі Лукашэнку. Калі шчыра, мне гэты працэс абсалютна не патрэбны. У мяне ёсць шмат пытанняў, ёсць чым займацца. Часам столькі іх многа, што пасядзець дома, пахварзец нясмагчыма. Не магу я не сустрэць сваіх сыноў, сваіх хлопцаў больш за 200 чалавек у аэрапорце (пра сустрэчы ў Мачулішчах міратворцаў. — «Зв.») і даручыць нікому гэта не магу», — дзеліцца Прэзідэнт.

Ён заўважыў, што змены ў Канстытуцыі праводзяцца не дзеля Прэзідэнта.

«**Лукашэнка сваё зрабіў. Засталося асноўнае — прыняць Канстытуцыю, змяніць законы і заканадаўства, прывесці ў адпаведнасць з Канстытуцыяй.** Гэта мы зробім. Гэта не праблема. Мы гэта будзем рабіць з парламентам, з вамі, з дзеючымі спецыялістамі, каб прывесці да лагічнага заканадаўчага канстытуцыйнага працэсу», — мяркуе Прэзідэнт.

Ён патлумачыў: неабходна разумець, што ні ў Канстытуцыі, ні ў законах усе выпадкі з жыцця не прапішаш. **«Канстытуцыя, законы, спосаб жыцця, вопыт многіх пакаленняў»** — яны фарміруюць менталітэт, характар народа», — акцэнтаваў кіраўнік краіны.

Аляксандр Лукашэнка заўважае, што некаторыя прапановы не ўкладваюцца ў змест Канстытуцыі, а датычацца законаў, падзаконных актаў, і яны будуць змяняцца разам з жыццём. Асноўнаму Закону ж неабходны больш стабільны характар.

«Таму нельга перапаўняць яго дэталі. Дэталі — гэта для законаў і нават не для іх, а для падзаконных актаў. Мы дакладна выбудавалі іерархію. Я згадзіўся з прапановай юрыстаў, што настаў час нам адмяніць такія нарматыўна-прававыя акты, як дэкрэты Прэзідэнта. Надзвычайшчыны няма. Гэта на перыяд бурны і небяспечны было, калі неабходна было хутка прымаць рашэнні. 2020 год

гэта паказаў. Верагодна, наш народ атрымаў імунітэт да гэтага. Ды і па іншых кірунках можа прымаць рашэнне. **Я згадзіўся з тым, якія Прэзідэнт не павінен прымаць дэкрэты, штоносяць сілу большую, чым закон. Будзем спакойна развівацца ў гэтай плыні — Канстытуцыя, законы, указы, пастановы, рашэнні, распараджэнні. Усё выбудавана ад жыцця, як ва ўсім свеце дэмакратычным і цывілізаваным»**, — акцэнтаваў Прэзідэнт.

Выказаўся ён і пра пераемнасць пакаленняў ва ўладзе і пра ролю Канстытуцыі ў гэтым працэсе.

«Ёсць рэперныя кропкі, ёсць крытэрыі пэўныя. **Мы дакладна вызначыліся: пакаленне цяперашняе павінна не сысці.** Яно нікуды не сыдзе — больш за палову насельніцтва. Куды яно сыдзе? **Яно павінна адысці на запасныя шляхі, даць магчымаць новаму пакаленню прыйсці спакойна, без шуму, без пылу, пачынаючы знізу, з сярэдзіны, зверху, да ўлады.** Мы не павінны канфіктаваць з ім. Мы павінны, назіраючы, накіроўваць туды, куды трэба. Для гэтага трэба мець рычагі. Вось яно і ёсць: УНС і гэтак далей. Цяперашні Прэзідэнт не вечны, прыйдуць новыя людзі. Хто яны будуць? Слухайце, ну будуць прэзідэнты ў нашай краіне, іх практычна відаць», — заявіў кіраўнік дзяржавы.

Аляксандр Лукашэнка мяркуе, што новага лідара краіны не будуць выбіраць, як яго ў 1994 годзе. «Убачылі нуворышаў, карупцыю, бандытызм у краіне. У нас стралялі ў людзей каля органаў улады, — згадаў Прэзідэнт. — Людзям неабходна было нейкае выратаванне, вось яны і ўткнуліся ў Лукашэнку».

Зараз, па словах кіраўніка краіны, час дыктуе новыя ўмовы для лідараў. «Не тое жыццё. Адна справа — гаваркія прэзідэнты, іншая — калі за імі нешта стаіць, нейкі вопыт. Грамадства іншае, таму думаць, што абярнуць выпадковага, як у сярэдзіне 90-х, гэтага не будзе. **Будуць людзі выбіраць свядома. І для гэтага нам патрэбна Канстытуцыя. Трэба, каб нармальныя людзі прыйшлі да кіравання. І каб мы потым локці не кусалі, што маглі нешта выправіць, але рычагоў не пакінулі»**, — адзначыў Прэзідэнт.

Такім рычагам і павінен стаць правераны орган УНС, заявіў Аляксандр Лукашэнка.

Падтрымаў ён і неабходнасць замацавання ў абноўленай Канстытуцыі нормы аб абавязку грамадзян клапаціцца аб сваім здароўі.

Як растлумачыў кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта Ігар Сергеенка, наконт гэтай нормы на дыялогавых пляцоўках разгараліся самыя бурныя дыскусіі: «Грамадскасць баіцца адмены бясплатнага лячэння і пераходу на аказанне медыцынскай дапамогі выключна на платнай аснове». У сувязі з гэтым была агучана прапанова выключыць дадзеную норму з праекта Канстытуцыі.

Кіраўнік дзяржавы дэталёва распытаў удзельнікаў нарады аб іх думцы па гэтым пытанні. «Людзі супраць таго, каб яны адказвалі за сваё здароўе і клапаціліся пра яго? Слухайце, а што тут дрэннага? Я не разумею. Што дрэннага, што мы ў Канстытуцыі запісалі: Пятроў, Сідараў, Лукашэнка, Сергеенка... гэта тваё здароўе, і ты найперш за яго павінен адказаваць. Што тут няправільна?» — задаўся лагічнымі пытаннямі Прэзідэнт.

Ён мяркуе, калі ў людзей ёсць насцярожа насць наконт захавання бясплатнай медыцыны, неабходна прапісаць, што дзяржава будзе несці выдаткі на лячэнне людзей.

Расказаў пра ход грамадскага абмеркавання праекта Канстытуцыі кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта Ігар Сергеенка. Па яго словах, дыялог з грамадскасцю ідзе вельмі актыўна, людзі праяўляюць высокі інтарэс да канстытуцыйнага рэфармавання. Паводле дакладна прыходзяць ад працоўных калектываў, арганізацый, грамадскіх аб'яднанняў і асобных людзей.

«Напрацоўкі Канстытуцыйнай камісіі і рабочай групы ў цэлым падтрымліваюцца і прымаюцца насельніцтвам. Шэраг заўваг носіць бытавы характар. Некаторыя ініцыятывы абумоўлены павярхоўным знаёмствам з тэкстам змяненняў або недастатковымі юрыдычнымі ведамі, — заўважыў Ігар Сергеенка. — Але атрымана вялікая колькасць змястоўных прапаноў, што мы дэталёва вывучылі».

З улікам зваротаў, якія паступілі ад грамадзян, адрэдагавана больш за 30 артыкулаў Асноўнага Закона. А ў параўнанні з дзеючай Канстытуцыяй карэктывуецца ўжо 83 артыкулы, два выключаецца, з'яўляецца 11 новых.

На раніцу аўторка паступіла ўжо 7000 водгукаў на Канстытуцыю, заўважыў у коментарыі журналістам Ігар Сергеенка. Іх умоўна дзеліць на некалькі груп: першыя, найбольш канструктыўныя, будуць улічвацца, другая група прапаноў складаецца з парадаў, якія разглядаць пры распрацоўцы законаў і падзаконных актаў. Яшчэ адна група водгукаў — эмацыянальныя выказванні грамадзян і павярхоўныя, недастаткова юрыдычныя заўвагі.

«Я дакладна пра пясяджэнні тыя навацыі, штоносяць значны характар. Яны ў цэлым былі падтрыманы. Сёння-заўтра працягнем работу. У найбліжэйшыя дні ўнясём праект указа і дапрацаваны праект тэксту змяненняў і дапаўненняў Канстытуцыі кіраўніку краіны», — паведаміў Ігар Сергеенка.

Марыя **ДАДАЛКА.**

Прэзідэнт учора правёў рабочую сустрэчу са Старшынёй Савета Рэспублікі Наталляй КАЧАНАВАЙ, перадае прэс-служба кіраўніка краіны.

У час сустрэчы абмяркоўвалася работа Савета Рэспублікі над законапраектамі. Наталля Качанова далажыла аб дзейнасці экспертнага савета пры Савета Рэспублікі. Пры разгляду нарматыўных актаў да яе работы прыцягваецца шырокае кола спецыялістаў, усе дакументы старанна разглядаюцца і аналізуюцца, гэта значыць, праходзяць сур'ёзны экспертны фільтр.

Таксама на сустрэчы ішла размова аб рабоце Савета Рэспублікі з насельніцтвам — прыёме грамадзян, сустрэчах у працоўных калектывах.

Суразмоўцы асобна спыніліся на выніках работы грамадскай прыёмнай пры Савета Рэспублікі, дзе быў арганізаваны збор прапаноў і заўваг ад грамадзян па праекце абноўленай Канстытуцыі.

ШТО Ў СВЕЦЕ РОБІЦЦА

Спікер Дзярждумы Валодзін заявіў аб імкненні НАТА акупаваць Украіну

Старшыня расійскай Дзярждумы Вячаслаў Валодзін заявіў падчас адкрыцця вясновай парламенцкай сесіі, што чуткі аб маючым адбыцця «ўварванні» Расіі ва Украіну расцэньваюцца Масквой як частка інфармацыйнай кампаніі сіл НАТА перад прасоўваннем альянсу на ўкраінскую тэрыторыю.

Паводле яго слоў, апошнім часам па тэме Украіны «гучыць істэрыка» з боку амерыканскіх палітыкаў і чыноўнікаў, якія «пужаюць увесь свет» тым, што Расія «ўварвецца» на тэрыторыю краіны. «Зусім відавочна, Вашынгтон спрабуе апраўдаць сваю экспансію і перамяшчэнне войскаў НАТА да расійскіх граніц. Іх дарадцы ўжо там, інструктары там, а цяпер яны думаюць, як ім абгрунтаваць увод войскаў. Іншымі словамі, НАТА імкнецца акупаваць Украіну», — сказаў спікер.

Раней заходнія СМІ пісалі аб падрыхтоўцы Расіяй «ўварвання» ва Украіну. У сувязі з гэтым ЗША прыгразілі Расіі «суровымі наступствамі» ў выпадку «нападзення», таксама паведамлялася, што НАТА павысіла баявую гатоўнасць сваіх сіл хуткага рэагавання ў сувязі з перамяшчэннем расійскіх войскаў каля граніцы з Украінай.

Тым часам у Крамлі падкрэслівалі, што Расія перамяшчае войскі ў межах сваёй тэрыторыі і паводле свайго меркавання і што гэта нікому нічым не паржае.

У МДУ «змадэлявалі» канец пандэміі

Рэктар МДУ Віктар Садоўнічы заявіў, што каранавірус набудзе рысы лёгкай інфекцыі ўжо ў пачатку 2023 года, паведамляе «Інтэрфакс».

Такі прагноз ён зрабіў на падставе матэматычнага даследавання развіцця пандэміі COVID-19. «COVID сы-

дзе на дапушчальны ўзровень, альбо будзе праходзіць у вельмі лёгкай форме, альбо будзе нязначная колькасць захварэлых. Мы спадзяемся, што гэта здарыцца ў пачатку 2023 года», — адзначыў Садоўнічы. Прагноз, па словах рэктара МДУ, заснаваны на ўласцівасцях каранавіруса «прыстасоўвацца».

Раней шэраг экспертаў выказаў меркаванне аб зваршэнні пандэміі каранавіруса ў 2022 годзе. У прыватнасці, аб гэтым паведаміў генеральны дырэктар Сусветнай арганізацыі аховы здароўя Тэдрас Гебрээсус. Ён падкрэсліў, што для перамогі над інфекцыяй трэба ліквідаваць вакцынавы «нацыяналізм». На думку вірусолога Канстанціна Чумакова, пандэміі не доўжацца больш за два-тры гады, а значыць, пасля фарміравання папуляцыйнага імунітэту пандэмія каранавіруса хутка скончыцца.

Тым часам у Еўропе павялічыліся тэмпы росту захвальнасці на грып, што можа казаць аб наступленні працяглай твіндэміі — адначасовым высокім узроўні колькасці пацыентаў з грыпамі і COVID-19, піша Reuters.